

Uudistettujen kunnallisten jätehuoltomääräysten luonnos

Palvelupäällikkö Saija Pöntinen
Alueelliset jätehuollon viranomaispalvelut

Tiivistelmä

Jätehuoltomääräykset ovat jätelautakunnan päättämiä sitovia kunnallisia säännöksiä, joilla tarkennetaan jätelainsäädäntöä ja ohjataan jätehuollon järjestämistä alueella. Määräysten uudistamisella toimeenpannaan jätelainsäädännön kiristyneet kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet ja sovitetaan velvoitteet paikallisiin olosuhteisiin. Samalla päivitetään mm. jäteastioiden tyhjennyksiä, kompostointia sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltoa koskevia säännöksiä.

Uudistus tuo asukkaille lisävelvoitteita mm. jätteiden lajitteluun ja erilliskeräykseen, mutta osin muutokset myös mahdollistavat jätehuoltoon lisäjoustoja. Uudistuksen tavoitteena on lisätä jätteiden kierrätystä, parantaa jätteiden keräyksen ja kuljetusten toimivuutta sekä edistää toimivaa jätteiden omatoimista käsittelyä.

Jätehuoltomääräysten luonnos on valmisteltu jätehuoltoviranomaisessa tehden yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Sen jälkeen, kun jätehuoltomääräysten luonnos käsitellään lautakunnassa, asukkaille ja sidosryhmille varataan vielä vaikutusmahdollisuudet määräyksiin. Eri näkemykset otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon ja pyritään yhteensovittamaan ennen kuin jätelautakunta hyväksyy määräysmuutokset. Uudistettujen määräysten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023. Joitakin uusia velvoitteita koskee lisäksi siirtymäaika.

Yleistä jätehuoltomääräyksistä ja niiden uudistuksesta

Jätehuoltomääräykset ovat jätelain (646/2011) 91 §:n nojalla annettavia sitovia paikallisia määräyksiä, jotka toimivat jätelain toimeenpanon välineenä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Jätehuoltomääräyksillä pyritään varmistamaan toimiva jätehuolto, josta ei aiheudu ympäristö- tai terveyshaittoja. Määräyksillä myös edistetään jätelain mukaista jätehuollon etusijajärjestystä.

Jätehuoltomääräyksiä voidaan jätelain mukaisesti antaa kunnan vastuulle kuuluvan yhdyskuntajätteen määrän vähentämisestä, lajittelusta, säilyttämisestä, keräyksestä, kuljetuksesta, hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista. Jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi määräyksiä voidaan antaa myös muun kuin kunnalle kuuluvan jätteen keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöillä tai jätteen vastaanottopaikoilla sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista. Lisäksi määräyksiä voidaan antaa toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä velvollisuudesta antaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tietoja kunnan vastuulle kuuluvista jätteistä ja jätteen kuljetuksista.

02.06.2022

Savo-Pielisen jätelautakunnan alueen kunnissa on voimassa yhtenäiset jätehuoltomääräykset, jotka ovat tulleet voimaan 1.4.2019. Nyt määräykset on tarvetta uudistaa, koska jätelainsäädäntöön on tullut muutoksia vuoden 2021 aikana. Jätehuoltomääräyksillä toimeenpannaan jätteiden kierrätyksen edistämiseksi jätelainsäädäntöön sisällytetyt kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Samalla pyritään parantamaan jätteiden keräyksen ja kuljetusten toimivuutta sekä edistämään toimivaa jätteiden omatoimista käsittelyä.

Jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty jonkin verran jo jätelainsäädäntöön sisältyviä säännöksiä. Uuteen jäteasetukseen (valtioneuvoston asetus jätteistä, 978/2021) on tullut mukaan myös sellaisia asioita, joista on aiemmin säädetty pelkästään jätehuoltomääräyksissä, kuten kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet ja jätteen omatoimista käsittelyä koskevat edellytykset. Näitä asetuksen velvoitteita täsmennetään ja muutetaan osin määräyksissä. Asetuksen sisältöä toistetaan paikoin määräyksissä, jotta kuntalaiset voivat ymmärtää määrätyn asiakokonaisuuden oikealla tavalla, eikä heidän tarvitse lukea rinnakkain lakia, asetusta ja jätehuoltomääräystä ymmärtääkseen velvoitteiden sisällön.

Jätehuoltomääräysten valmistelu ja päätöksenteko

Jätehuoltomääräykset on valmisteltu Savo-Pielisen jätelautakunnan alaisuudessa toimivassa yksikössä, alueellisissa jätehuollon viranomaispalveluissa. Valmistelua on tehty yhteistyössä alueen sidosryhmien kanssa heidän näkemyksiään kuullen. Lisäksi jätehuoltomääräysten uudistamisesta on keskusteltu Itä-Suomen alueen jätehuoltoviranomaisten kesken, jotta eri alueiden määräyksiä saataisiin yhtenäistettyä mahdollisuuksien mukaan.

Valmistelun aikana jätehuoltomääräysten linjauksia läpikäytiin kunnallisen jäteyhtiön eli Jätekukon, kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijoiden ja ELY-keskusten yhteyshenkilöiden kanssa. Sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden kuljetuksia hoitaville jätealan yrittäjille järjestettiin kuulemistilaisuus, jossa käsiteltiin erityisesti jätteiden keräystä ja kuljetusta koskevaa sääntelyä. Lisäksi saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettajille annettiin mahdollisuus kommentoida jätevesilietteiden jätehuoltoa koskevia määräyksiä. Jätehuoltomääräysten uudistusta läpikäytiin myös Kiinteistöliitto Itä-Suomen kanssa.

Kun jätehuoltomääräysten alustava luonnos valmistui, varattiin kuntien jätehuollon yhteyshenkilöille eli teknisen toimen, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan edustajille mahdollisuus kommentoida luonnosta ja sen perusteluja. Kommentointimahdollisuus varattiin myös Jätekukolle sekä pakkausten tuottajayhteisöille ja Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:lle. Määräysten sisällöstä pyydettiin lisäksi näkemyksiä suurimpien kuntien ympäristöterveystoimista.

Sidosryhmien näkemykset ja toiveet on pyritty mahdollisuuksien mukaan huomioimaan ja yhteensovittamaan jätehuoltomääräysten luonnoksessa. Tämä jätehuoltomääräysten luonnos on nyt jätelautakunnan käsittelyssä. Kuntalaisille ja muille, joihin jätehuoltomääräykset voivat vaikuttaa, varataan vielä tämän jälkeen hallintolain 41 §:n mukaiset vaikutusmahdollisuudet määräyksiin ja asiasta pyydetään tarpeelliset lausunnot. Jätehuoltomääräysten ehdotus valmistellaan saadut lausunnot ja mielipiteet huomioon ottaen, minkä jälkeen jätehuoltomääräykset tuodaan hyväksyttäväksi Savo-Pielisen jätelautakuntaan. Jätelautakunta päättää kunnallisena jätehuoltoviranomaisena määräyksistä.

02.06.2022

Jätehuoltomääräysten rakenne

Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella jätehuoltomääräysten pohjana on käytetty Suomen Kuntaliiton mallia, jotta jätehuoltomääräysten velvoitteet jätelainsäädännön tarkennuksina kohdistetaan kuntalaisille ja jätehuollon toimijoille yhdenmukaisesti muiden alueiden kanssa. Suomen Kuntaliiton mallia on hyödynnetty määräyksissä aiemminkin. Valtakunnallinen malli on uudistunut alkuvuonna 2022 ja mallin muutokset on otettu huomioon määräyksiä valmisteltaessa. Jätehuoltomääräysten perusrakenne ei kuitenkaan ole muuttunut tämän myötä.

Jätehuoltomääräykset sisältävät yleisen osan ja varsinaisen määräysosan. Yleinen osa on kuntalaisille tarkoitettu informaatio-osa jätelain yleisistä vaatimuksista ja periaatteista, kunnan järjestämästä jätehuollosta sekä jätehuoltomääräysten perusteista. Yleistä osaa on päivitetty siten, että siinä on otettu huomioon jätelainsäädäntöön tehdyt muutokset. Samalla yleiseen osaan on tehty täydennyksiä, joilla kuvataan aikaisempaa kattavammin kunnallista jätehuoltojärjestelmää ja jätehuollon sääntelyä.

Varsinainen määräysosa sisältää sitovat, lainsäädäntöä täsmentävät määräykset. Vaikka määräysten pohjana on valtakunnallinen malli, otetaan määräysten sisällössä huomioon paikalliset olosuhteet. Määräyksiin esitetään uudistuksia, joissa on otettu huomioon muuttunut jätelainsäädäntö ja jätehuollon toimintaympäristö. Keskeisimmät jätehuoltomääräyksiin esitettävät muutokset liittyvät kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteiden laajentamiseen, jäteastioiden tyhjentämiseen, kompostointiin sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltoon.

Jätehuoltomääräysten soveltamisen tukena on perustelumuihistio, jossa avataan säännösten perusteita ja annetaan soveltamisohjeita käytännön tilanteisiin. Perustelumuihistioon on tehty muutoksia siltä osin kuin muuttuvat määräykset edellyttävät uusia perusteluja.

Jätehuoltomääräysten sisällön muutokset

Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymistä koskevassa luvussa säännellään, miten kiinteistöjen on hoidettava jätelain 41 §:n mukainen velvoite luovuttaa jätteet kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai aluekeräyspisteeseen. Sääntely pidetään pääosin ennallaan: liittymisvaihtoehtoja ovat kiinteistökohtainen jäteastia, lähikiinteistöjen yhteinen jäteastia (kimppa) ja rajatusti aluekeräyspiste.

Jotta jättekimppa palvelee aidosti kaikkia sen osakkaita, eikä järjestely ole vain nimellinen, asetetaan kimppojen sekajätteen ja uutena myös biojätteen jäteastiatilavuu-delle kapasiteettivaatimukset. Vähimmäistilavuusvaatimus asetetaan kuitenkin verrattain alhaiseksi ottaen huomioon eri talouksien tuottamat erisuuruiset jätemäärät. Tyypillisesti kapasiteettia onkin varattava huomattavasti esitettyjä vähimmäismääriä enemmän. Vähimmäisvaatimuksen pohjalta voidaan kuitenkin järjestää lisäastioita tai tyhjennyksiä niille kimpoille, joilla kapasiteettia on selvästi niin vähän, että yhteisen jäteastian käyttö voi aiheuttaa epäasianmukaista jätteiden käsittelyä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi puuttua kimppa-astian käyttöön, mikäli sen käytöstä aiheutuu roskaantumista taikka haittaa terveydelle tai ympäristölle.

02.06.2022

Uutena jätehuoltomääräyksiin otetaan säännös siitä, että myös jätehuoltoviranomainen voi antaa kimppaa koskevia ohjeita tai lakkauttaa kimppa-astian käytön, jos kimppa-astian ylläpidossa ja käytössä on toistuvia laiminlyöntejä. Ensisijaisesti pyritään siihen, että asiakkaat korjaisivat puutteet Jätekuon antamalla ohjeistuksella, mutta tarvittaessa käytetään jätehuoltoviranomaisen antamaa kehotusta tai päätöstä. Esimerkiksi tilanteessa, jossa kimppa-astiaa ei saada turvallisesti tyhjennettyä, eikä jäteastiaa siirretä määräysten mukaiseen paikkaan, on kiinteistöt saatava järjestämään jätehuolto muulla tavalla.

Jätehuolto järjestetään Jätekuon ylläpitämän aluekeräyspisteen kautta niille omakotitaloille, paritaloille sekä vapaa-ajan asunnoille, jotka eivät järjestä jätehuoltoa kiinteistökohtaisella jäteastialla tai kimppa-astialla. Silloin, kun kiinteistön haltija itse ei ilmoita liittymisestä jätehuoltoon, jätehuoltoviranomainen ilmoittaa kiinteistön haltijalle liittämistä ja kertoo liittämisen perusteet sekä liittämistä seuraavat velvoitteet. Näin kiinteistön haltijat ovat aina tietoisia velvoitteistaan. Aluekeräyspisteillä on aina sekajätteen keräys, mutta niille järjestetään jatkossa kattavammin myös biojätteen keräystä.

Savo-Pielisen jätelautakunnan alueelle on järjestetty ja ollaan järjestämässä joillekin uusille asuinalueille korttelikeräysjärjestelmiä, joilla pyritään tehostamaan jätteenkeräystä ja parantamaan asukkaille tarjottavaa palvelutasoa. Näillä alueilla liittymisen kunnan järjestämään jätehuoltoon tapahtuu keskitetyn järjestelmän kautta. Aikaisempaa sääntelyä tarkennetaan niin, että asuntoaluekohtaisen jätteenkeräysjärjestelmän sijaan puhutaan lyhyemmin korttelikeräyksestä, joka on vakiintunut ko. järjestelmän nimeksi. Lisäksi täsmennetään sitä, että mikäli kiinteistön haltija ei itse ilmoita järjestelmään liittymisestä, kiinteistö liitetään siihen jätehuoltoviranomaisen ilmoituksella. Korttelikeräyksessä kerätään sekajätettä ja kierrätettäviä jätteitä.

Jätteiden lajitteluvelvoitteet

Jätteiden keräämistä koskevassa luvussa säännellään sitä, mitä jätteitä kiinteistöillä on lajiteltava ja kerättävä. Jätehuoltomääräyksissä veloitetaan jätteen haltijat erottamaan materiaalina kierrätyskelpoiset jätteet energiana hyödynnettävästä sekajätteestä ja toimittamaan ne joko kiinteistön jäteastioihin taikka ekopisteisiin tai muihin asianmukaisiin keräyspisteisiin. Materiaalina hyödynnettäviä jätteitä kutsutaan jatkossa hyötyjätteen sijaan kierrätettäväksi jätteeksi, mikä kuvaa paremmin sitä, että nämä jätelajit hyödynnetään kierrättämällä materiaali uusiin tuotteisiin.

Biojäte on lajiteltava erikseen sellaisilla kiinteistöillä, jotka kuuluvat jätehuoltomääräysten mukaan biojätteen kiinteistöittaisen erilliskeräyksen tai korttelikeräyksen piiriin taikka jotka ovat ilmoittaneet kompostoivansa biojätteen. Uutena vaatimuksena on biojätteen lajitteluvollisuus myös niillä aluekeräyspisteeseen liittyneillä kiinteistöillä, joille on järjestetty biojätteen erilliskeräys aluekeräyspisteellä. Biojätteen lajitteluvuote on perusteltua asettaa kaikille niille, joille erilliskeräyspalvelu on järjestetty. Jos biojätteelle ei ole erilliskeräystä, eikä sitä kompostoida, se laitetään sekajäteastiaan.

Kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli laitetaan näille jätelajeille tarkoitettuihin kiinteistön jäteastioihin, jos kiinteistö kuuluu jätteiden kiinteistöittaisen erilliskeräyksen piiriin. Muilta kiinteistöiltä nämä jätteet toimitetaan tuottajien tai Jätekuon järjestämiin ekopisteisiin. Myös tuottajavastuulle kuuluvaa paperia koskee vas-

02.06.2022

taavat lajitteluvaihtoehdot. Jos kiinteistö kuuluu korttelikeräysjärjestelmään, toimitetaan kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli ja paperi korttelikeräyspisteeseen.

Uutena sekajätteestä on eroteltava vuoden 2023 alusta lähtien tekstiilijäte. Tätä jätettä ei kerätä kiinteistöiltä, vaan se toimitetaan Jätekukon järjestämiin keräyspisteisiin.

Jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet

Kiinteistökohtaisia erilliskeräysvelvoitteita laajennetaan jäteasetuksessa säädettyjen velvoitetasojen pohjalta. Velvoitteilla pyritään siihen, että kierrätykseen ohjautuvan jätteen osuus kasvaa, kun kiinteistöillä on mahdollisimman kattavasti jäteasiat eri jätelajeille. Yhdyskuntajätteestä tulisi kierrättää jäteasetuksen tavoitteen mukaisesti 55 % vuonna 2025, 60 % vuonna 2030 ja 65 % vuonna 2035. Tilastokeskuksen Jätetilan mukaan yhdyskuntajätteen kierrätysaste oli Suomessa noin 42 % vuonna 2020, eikä kierrätysaste ole juurikaan muuttunut viime vuosien aikana. Yhdyskuntajätteen energiahyötykäytön osuus on sen sijaan lisääntynyt noin 58 %:iin ja kaatopaikkasijoitus on lähes loppunut.

Jätehuoltomääräyksissä asetetaan sekajätteen keräysvelvollisuuden lisäksi kiinteistökohtaisia erilliskeräysvelvoitteita biojätteelle, kartonki-, muovi- ja lasipakkauksille sekä metallille. Jätelain mukaisesti kunnallinen jäteyhtiö huolehtii sekajätteen ja biojätteen lisäksi erilliskerättävien pakkausjätteiden kiinteistöittaisen keräyksen ja kuljetuksen järjestämisestä. Jätekukko hoitaa sekajätteen ja biojätteen käsittelyn, kun taas erilliskerätyt pakkausjätteet ohjataan tuottajien järjestämään käsittelyyn.

Jäteasetuksen 17 §:n mukaan biojäte, kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli on erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin taajamissa vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöillä. Lisäksi asetuksen mukaan biojätteen erilliskeräys on laajennettava koskemaan kaikkia asuinkiinteistöjä yli 10 000 asukkaan taajamissa.

Jätelakiin on otettu mahdollisuus siihen, että jätehuoltomääräyksissä voidaan poiketa jäteasetuksessa säädettyistä erilliskeräysvelvoitteista joko laajempaan tai suppeampaan suuntaan. Tämä mahdollistaa joustavan ja paikallisten tarpeiden mukaisen jätehuollon. Määräyksillä voidaan velvoittaa jäteasetuksessa säädettyä laajempaan erilliskeräykseen, jos se katsotaan tarpeelliseksi kierrätyksen edistämiseksi. Määräyksillä voidaan myös sallia suppeampi erilliskeräys määräajaksi, korkeintaan viideksi vuodeksi kerrallaan, jos jokin jätelain 15.2 §:n mukaisista poikkeamisen edellytyksistä täyttyy. Poikkeaminen on mahdollista esimerkiksi silloin, kun jäteasetuksen mukainen erilliskeräys ei johda ympäristön kannalta parhaaseen mahdolliseen kokonaistulokseen.

Alueen jätehuoltomääräyksissä on tarkoitus soveltaa pitkälti jäteasetuksen mukaisia erilliskeräysvelvoitteita. Nykyisiin jätteiden erilliskeräysvelvoitteisiin tulee paikoin tiukennusta biojätettä sekä muovi- ja lasipakkauksia sekä metallia koskien. Jäteasetuksen mukaisista velvoitteista on kuitenkin tarkoitus poiketa vähäisissä määrin edellä mainituin perustein osin laajempaan ja osin suppeampaan suuntaan. Poikkeamiset perustuvat selvitykseen kierrätettävien jätteiden erilliskeräyksen laajentamisen ilmasto- ja kustannusvaikutuksista (LCA-selvitys 2022, liitteenä). Jätteiden erilliskeräys pyritään järjestämään mahdollisimman optimaalisen laajuisena ottaen huomioon sekä kokonaisvaikutukset ympäristöön että keräyksen kustannukset.

02.06.2022

Jätehuoltomääräysten luonnoksen mukaan biojäte on erilliskerättävä jatkossakin kaikissa jätehuoltoviranomaisen määrittelemissä taajamissa sellaisilta kiinteistöiltä, joissa on vähintään viisi asuinhuoneistoa. Lisäksi biojätteen erilliskeräysvelvoite laajenee kaikille vakituksille asuin-kiinteistöille Kuopion, Siilinjärven ja Pieksämäen suurimmissa taajamissa 1.7.2024 alkaen. Velvoite asetetaan jäteasetuksen mukaisesti yli 10 000 asukkaan taajamiin eli Kuopion keskeiselle kaupunkialueelle, Siilinjärven keskustaajamaan ja Pieksämäen keskeiselle kaupunkialueelle. Tämän lisäksi laaja biojätteen erilliskeräysvelvoite tulee koskemaan Siilijärven Toivala-Vuorela taajamaa, joka sijaitsee keskeisesti Kuopion ja Siilinjärven keskustaajamien välillä. Tässä tiheästi rakennetussa yli 5000 asukkaan taajamassa biojäte saadaan kerättyä tehokkaasti kaikilta kiinteistöiltä vastaavasti kuin toimialueen suurimmissa taajamissa. Jätehuoltomääräyksiä valmisteltaessa arvioitiin myös mahdollisuutta laajentaa biojätteen erilliskeräystä tätä enemmän, mutta laajennusta ei katsottu perustelluksi laaditun LCA-selvityksen pohjalta.

Biojätteen erilliskeräyksen vaihtoehtona on jatkossakin kompostointi eli erilliskeräysvelvoitteen voi korvata kompostoimalla biojätteen. On kuitenkin huomattava, ettei jätehuoltomääräyksissä aseteta kaikkia kiinteistöjä koskevaa kompostointivelvoitetta. Omakotitaloihin, paritaloihin ja alle viiden huoneiston taloyhtiöihin ei ole tarvetta järjestää biojätteen erilliskeräystä tai kompostointia, jos ne sijaitsevat muualla kuin edellä mainituissa Kuopion, Siilinjärven ja Pieksämäen suurimmissa taajamissa. Biojätteen kompostointi on kuitenkin suositeltavaa.

Pakkausjätteet ja muu samaa materiaalia olevan jäte eli kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli on erilliskerättävä jäteasetuksen 18 ja 19 §:n pohjalta annetun velvoitteen mukaisesti kaikilta vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöiltä kaikissa taajamissa 1.7.2023 alkaen. Kartonkipakkausten erilliskeräysvelvoite on koskenut Savo-Pielisen jätelautakunnan toimialueella jo aikaisemmin kaikkia näitä kiinteistöjä. Muovi- ja lasipakkausten sekä metallin erilliskeräysvelvoite on sen sijaan koskenut aikaisemmin kaikkia vähintään 10 huoneistojen kiinteistöjä eli keräysvelvoite laajenee 5 - 9 huoneiston kiinteistöille. Jätehuoltomääräyksiä valmisteltaessa selvitettiin mahdollisuutta laajentaa erilliskeräysvelvoitteet myös 3 - 4 huoneiston kiinteistöille. Tehdyn LCA-selvityksen mukaan tällä velvoitteen laajentamiselle ei kuitenkaan saataisi juurikaan kasvatettua erilliskerättävien kierrätettävien jätteiden kertymiä. Kun lisäksi niin ympäristönsuojeluviranomaiset kuin Kiinteistöliitto Itä-Suomi katsoivat, että jäteasetuksen mukainen viiden huoneiston velvoite on tarkoituksenmukaisin, esitetään tämä velvoite laajentaa myös jätehuoltomääräyksiin.

Biojätteen ja pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteet tulevat koskemaan sekä vakituisesti asuttuja kiinteistöjä että sellaisia vapaa-ajan kiinteistöjä, joilla on vähintään viisi lomahuoneistoa tai vapaa-ajan asuinrakennusta. Sen sijaan yksittäisiä vapaa-ajan asuinrakennuksia keräysvelvoitteet eivät koske, vaikka ne sijaitisivat taajamarajausten sisällä. Perusteena tähän rajaukseen on laadittu LCA-selvitys, jonka perusteella yksittäisten vapaa-ajan asuinrakennusten sisällyttäminen velvoitteiden piiriin ei ole katsottu ympäristön kannalta perustelluksi.

Erilliskeräysvelvoitteet asetetaan asuin-kiinteistöjen lisäksi muille kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä oleville kiinteistöille. Nämä velvoitteet sisällytetään jätehuoltomääräyksiin jäteasetuksen mukaisina eli ne perustuvat jätelajin kertymiin. Keräys on järjestettävä, kun jätelajeja syntyy tietyt vähimmäismäärät (kg/viikko). Osin velvoitteet väljenevät aikaisemmasta, jotta ne ovat yhteneväisiä muihin alueisiin

02.06.2022

nähdén. Keräys on kuitenkin mahdollista jatkossakin laajemmin kuin velvoitteet edellyttävät.

Kierrätettävien jätteiden keräysalueet

Kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet koskevat erikseen rajattuja taajamia. Taajamat on määritelty sähköiselle kartalle Kuopion kaupungin karttapalveluun. Rajauksen pohjana on käytetty jäteasetuksessa tarkoitettuja taajamia eli rakennusryhmiä, joissa on vähintään 200 asukasta ja joissa rakennusten välinen etäisyys on yleensä enintään 200 metriä (virallinen ns. YKR-taajamarajaus). Taajamat on kuitenkin rajattu osin tästä poiketen ottaen huomioon alueiden asemakaavoitus ja tieverkosto. Taajamiin on sisällytetty tiheimmin rakennetut, pääosin asemakaavoitetut alueet ja muut hyvin tiheästi rakennetut alueet, joilla on pääosin kuntien ylläpitämä katuverkosto. Myös tiivis loma-asutus on otettu huomioon taajamien rajauksissa. Sellaisia taajamien reuna-alueita, joilla asutus on maaseutumaisempaa ja joilla on jätteenkuljetuksen logistiikan kannalta haastavaa yksityistieverkostoa, on rajattu velvoitteiden ulkopuolelle. Tämä rajausta perustuu kierrätettävien jätteiden keräyksen ilmasto- ja kustannusvaikutusten arviointiin (LCA-selvitys).

Taloyhtiöt sijaitsevat lähes poikkeuksetta rajatuilla taajama-alueilla eli vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöjä koskevat keräysvelvoitteet tulevat koskemaan taloyhtiöitä varsin kattavasti. Jäteasetuksen lähtökohtaa suppeampi taajamarajaus vaikuttaaakin lähinnä omakotitaloja ja paritaloja koskevan biojätteen erilliskeräysvelvoitteen laajuuteen Kuopion, Pieksämäen ja Siilinjärven keskustaajamien reuna-alueilla. Näille alueille, joilla asutus on muuta taajamaa harvempaa ja maaseutumaisempaa, ei ole ympäristövaikutusten vuoksi perusteltua asettaa biojätteen erilliskeräysvelvoitetta pientaloille.

Nekin kiinteistöt, joita kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat kiinteistön haltijan niin halutessa liittyä Jätekuon järjestämään erilliskeräykseen vapaaehtoisesti. Taajamien lisäksi vapaaehtoista erilliskeräyspalvelua tarjotaan taajamien välisten keskeisten tieyhteyksien varrella eli jätehuoltoviranomaisen määrittelemällä kierrätettävien jätteiden kuljetusalueella. Kuljetusalueeseen on sisällytetty myös tiiviin loma-asutuksen alueet. Kuljetusalue on määritelty jätelautakunnan aikaisemman päätöksen pohjalta (Savo-Pielisen jätelautakunta 2.6.2020 § 6). Taajamien väliset reitit ovat pääosin aiemman päätöksen mukaiset. Kuljetusalueeseen on lisätty yksi keskeinen YKR-taajamaan kuuluva tieosuus, jonka varrella on kohtalaisen tiheää asutusta. Alueesta on poistettu kaksi sellaista taajamien välistä tieyhteyttä, joiden varrella ei ole tiheästi rakennettuja alueita ja jotka eivät kuulu kuljetusarvioitsijoiden kierrätettävien jätteiden kuljetusreitteihin. Lisäksi alueesta on poistettu yksittäisiä teitä, joiden varrella ei ole vakituista asumista.

Haja-asutusalueen sellaisille kiinteistöille, jotka eivät sijaitse kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäisellä kuljetusalueella, kiinteistöittäistä keräystä ei tarjota, koska keräys on logistisesti ja taloudellisesti järkevää sekä ympäristövaikutuksiltaan perusteltua vain riittävän tiheästi asutuilla alueilla eli taajamissa sekä muualla keräysreittien varrella. Kiinteistöittäiseltä kuljetusalueelta voidaan kuitenkin poiketa sellaisiin keräyspaikkoihin, joissa kerättävän jätteen määrä on huomattava ja poikkeama kuljetusalueesta on kohtuullinen jätemäärään nähden. Näin haja-asutusalueellakin sijaitsevat taloyhtiöt ja kimpat voivat halutessaan ottaa kierrätettäviä jätteitä erilliskeräykseen.

02.06.2022

Kunnallisen jäteyhtiön asiantuntija-arvion pohjalta kiinteistöittäiseltä kuljetusalueelta poikkeamisen lähtökohtana pidetään sitä, että viiden asuinhuoneiston kierrätettäviä jätteitä voidaan poiketa tyhjentämään 500 metrin matka. Tällä periaatteella 10 huoneiston jätteitä voidaan poiketa tyhjentämään kilometrin matka ja 20 huoneiston jätteitä kaksi kilometriä. Jotta poikkeamiset eivät vaikeuta tehokkaiden jätteenkuljetusreittien suunnittelua ja toteuttamista, kahta kilometriä pidempiä poikkeamia ei tehdä. Kun erilliskeräystä ei järjestetä kiinteistölle, biojäte voidaan kompostoida ja kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli toimitetaan ekopisteisiin.

Jätteiden kompostointi ja kompostoinnista ilmoittaminen

Jätteiden omatoimista käsittelyä ja hyödyntämistä koskevaa sääntelyä laajennetaan ja muutetaan kompostoinnin osalta. Biojätettä eli elintarvike- ja keittiöjätettä kompostoitaessa on oltava jatkossakin tarkoitukseen soveltuva, suljettu ja hyvin ilmastoitu kompostori, johon haittaeläinten pääsy on estetty. Jatkossa ei kuitenkaan edellytetä kompostorilta lämpöeristystä, jos vain tilavuutta on riittävästi kaikille kiinteistöllä syntyville biojätteille ottaen huomioon talviajan aiheuttama hidastuminen tai pysähtyminen kompostoitumisessa. Lämpöeristysvaatimuksen poistamisella pyritään madaltamaan kompostoinnin aloittamiskynnystä. Muista kompostorille asetetuista vaatimuksesta ei sen sijaan voida tinkiä, ettei kompostointi aiheuta haittoja ympäristöön.

Kompostointia koskevaa sääntelyä tarkennetaan kompostorin hoitoa koskevilla määräyksillä. Kompostorin hoito on järjestettävä niin, että biojäte kompostoituu ja kompostori on asianmukaisessa kunnossa. Kompostoriin voi laittaa vain maatuva jätettä, mutta ei kuitenkaan vieraslajeiksi luokiteltuja kasveja, jotteivät ne leviä ympäristöön kompostimullan mukana. Jätteen voi poistaa kompostorista ja hyödyntää omatoimisesti vasta, kun se on maatunutta. Esimerkiksi viime aikoina yleistynyt Bokashi-menetelmä ei ole riittävä biojätteen käsittelytapa ilman jälkikäsittelyä tiiviissä kompostorissa. Määräyksiin täsmennetään lisäksi sitä, että kompostori on tyhjennettävä ennen sen täyttymistä, joka tapauksessa vähintään vuoden välein ja kompostoitunut massa on hyödynnettävä omatoimisesti. Näillä säännöksillä pyritään siihen, että kompostoinnilla biojäte tosiasiallisesti käytetään hyödyksi.

Kompostorin sijoittamisessa on huomioitava se, ettei siitä saa aiheutua haittaa. Jätehuoltomääräyksiin sisällytetään kompostoreille uutena jätteenkeräyspaikkojen suojaetäisyyksiä vastaavat vähimmäisetäisyydet asuinrakennuksiin, jottei kompostoinnista aiheudu haittoja naapureille. Kompostori voidaan kuitenkin aina sijoittaa rakennuslupakuviin merkittyyn jätehuollolle varattuun tilaan, johon myös jäteastiat on sijoitettu.

Biojätettä voidaan mahdollisesti kompostoida jatkossa uudenaikaisissa keräysvälineissä, jotka ovat kompostoinnin lisäksi suunniteltu koneelliseen tyhjennykseen kiinteistöittäisessä biojätteen kuljetuksessa. Tällaisesta keräysvälineestä kompostoituneen massan voi tyhjentää joko itse tai vaihtoehtoisesti biojätteen voi tyhjentää jäteautolla. Jotta tällaisen kompostorin tyhjennys voidaan suorittaa turvallisesti, on kompostori sijoitettava siten, että jäteauto pääsee esteettömästi kompostorin viereen.

Jäteasetuksen 43 §:n mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen kompostoinnista tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Näin kompostointi voidaan ottaa huomioon valtakunnallisessa yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskennassa. Kom-

02.06.2022

postointi voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön jätehuollon järjestelyissä ja jätemaksuissa, kun kompostointi-ilmoitus on tehty. Tarkoituksena on, että kompostointi-ilmoitus tehdään tällä alueella jätehuoltoviranomaisen ylläpitämää rekisteriä varten Jätekuukolle, joka hoitaa tietoaaineiston käsittelyn ja rekisteriin merkitsemisen. Näin ollen uusi jäteasetuksen sääntely ei juurikaan muuta ilmoituksen tekemistä käytännössä, sillä biojätteen kompostoinnista on tehtävä jo nykyisten jätehuoltomääräysten nojalla ilmoitus Jätekuukoon.

Kompostointi-ilmoitusvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on täsmennetty niin, että ilmoituksessa vaaditaan kaikki jäteasetuksen vaatimat tiedot sekä muut kompostoinnin seurantaan varten tarpeelliset tiedot (esim. tieto kompostorin rakenteesta). Aikaisemmin kompostointi-ilmoitus on ollut voimassa 10 vuotta. Koska jäteasetuksessa edellytetään, että tiedot on päivitettävä vähintään viiden vuoden välein, muutetaan ilmoituksen voimassaoloajaksi tämä viisi vuotta. Ensimmäinen uudistettujen määräysten mukainen ilmoitus on tehtävä kirjallisesti tai sähköisellä lomakkeella siinä vaiheessa, kun aikaisemman kompostointi-ilmoituksen teosta on kulunut viisi vuotta. Jatkossa tietoja päivitettäessä riittää myös suullinen ilmoitus. Jos uutta ilmoitusta kompostoinnista ei tehdä, kompostointitieto poistetaan rekisteristä.

Jäteastiat ja niiden merkitseminen

Jäteastioita koskien jätehuoltomääräyksissä säännellään sitä, millaisia jäteastioita kiinteistöllä voidaan käyttää jätteiden keräykseen, miten jäteastiat saadaan täyttää ja miten ne on tyhjennettävä. Kiinteistöillä käytetään pääosin kunnallisen jäteyhtiön toimittamia jäteastioita tyhjennysten turvallisuuden ja toimivuuden varmistamiseksi. Käytössä olevat jäteastiat korvataan Jätekuukon toimittamalla jäteastiolla kuitenkin vasta, kun ovat huonokuntoisuuden vuoksi käyttöön sopimattomia tai mikäli ne eivät täytä jäteastialle määriteltyjä ehtoja. Jätekuukko arvioi jäteastioiden korvaamisen tarpeen, jotta vain tarpeelliset jäteastiat uusitaan.

Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että jäteastiassa on merkintä kerättävästä jätelajista ja lisäksi keräyksen toteuttajan eli Jätekuukon tiedot. Jätekuukko huolehtii astiatarrojen toimittamisesta asiakkaille. Keräyspaikalla tai sen läheisyydessä on oltava jäteasetuksen mukaisesti myös jätteen lajitteluohjeet. Myös lajitteluohjeita saa Jätekuukolta.

Jäteastiat, jotka eivät sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on yksilöitävä kiinteistön tai kimpan osoitteella. Samoin edellytetään sitä, että yksilöintimerkinnot tehdään, kun keräyspaikalla on yhtä useampi jäteastia. Jätteenkuljetusyritykset ovat toivoneet entistä selkeämpiä merkintöjä jäteastioihin, jotta keräyspaikoilla on aina selvää, mitkä jäteastiat on kulloinkin tyhjennettävä.

Jäteastioiden täyttäminen ja tyhjentäminen

Jäteastioiden täyttämistä ja painorajoja koskeva sääntely on tarkoitus pitää pääsääntöisesti ennallaan. Sääntelyyn esitetään joitakin vähäisiä täsmennyksiä, jottei jäteastioihin laitettaisi sellaisia jätteitä, jotka eivät sinne kuulu. Mitään sellaista jätettä, joka voi aiheuttaa työturvallisuusriskin tyhjentäjälle tai vahingoittaa jäteastiaa tai kuljetuskalustoa taikka vaikeuttaa merkittävästi jätteen kuormausta tai purkamista, ei saa jäteastiaan laittaa.

02.06.2022

Jäteastiat on tyhjennettävä säännöllisesti riittävän tiheillä tyhjennysväleillä, jottei jätteistä aiheudu haittoja ja jottei niitä ohjaudu epäasianmukaiseen käsittelyyn jäteastioiden ylitäytön vuoksi. Jäteastioiden tyhjennysvälejä koskeva sääntely pidetään pääosin ennallaan. Vähän jätettä tuottavien kiinteistöjen osalta esitetään asiakkaiden toiveiden mukaan väljennettäväksi osin sekajätteen tyhjennysväliä. Jatkossa taloudet, joilla on käytössä pieni jäteastia (140-240 litraa) ja biojätteet lajitellaan pois sekajätteestä, voivat tyhjentää sekajäteastian kahdeksan viikon välein ympäri vuoden riippumatta siitä, kuinka monta asukasta kiinteistöllä on. Aiemmin pidennetty tyhjennysväli on ollut mahdollinen vain 1-2 henkilön talouksille, kun taas tätä useamman henkilön taloudet ovat saaneet pidemmän tyhjennysvälin vain jätehuoltoviranomaisen poikkeamispäätöksellä. Sekajäteastian kahdeksan viikon tyhjennysväli olisi jatkossa mahdollinen myös vapaa-ajan kiinteistöille, joilla on käytössä pieni jäteastia ja biojäte kompostoidaan. Kesäaikaan käytettäviltä vapaa-ajan kiinteistöiltä edellytettäisiin näin ollen vain kahta jäteastiatyhjennystä kesässä, jos syntyvän sekajätteen määrä on hyvin vähäinen.

Sekajätteen tyhjennysväliin tehtävällä väljennyksellä pyritään ottamaan huomioon aiempaa paremmin ne taloudet, joissa kierrätettävät jätteet lajitellaan huolellisesti ja syntyvä sekajätteen määrä on pieni. Tällä kannustetaan edelleen jätteiden lajitteluun, mutta myös jätteiden synnyn ehkäisyyn. Pidennetty tyhjennysväli on mahdollinen vain pienille jäteastioille, koska ensisijaisesti jäteastian koko on sovitettava syntyvään jätemäärään. Liian laajasti sallittuna pitkät tyhjennysvälit voivat johtaa jätteiden epäasianmukaiseen käsittelyyn, kuten polttoon kiinteistöillä. Kahdeksaa viikkoa pidempiä tyhjennysvälejä ei sallita, ettei sekajätteestä aiheudu haittoja ympäristöön.

Biojätteen tyhjennysvälisääntelyä esitetään väljennettäväksi niin, että tyhjennysväli voisi olla talviaikaan kahden viikon sijaan neljä viikkoa, jos biojäteastia on alle 10 asuinhuoneiston käytössä tai käytössä on syväkeräys. Kesäaikaan tyhjennysvälin on kuitenkin oltava edelleen kaksi viikkoa, koska lämpimään vuodenaikaan biojätteestä voi aiheutua pitkällä tyhjennysväleillä hajuhaittaa. Talvella tyhjennysväli voi olla pienikiinteistöillä neljä viikkoa, vaikka jäätyminen voikin olla paikoin ongelmana. Vähintään 10 huoneiston kiinteistöillä tyhjennysväli on tätä tiheämpi (viikon välein kesällä ja kahden viikon välein talvella), jottei biojätteestä aiheudu haittaa ja jotteivat biojäteastiat täyty liian painaviksi.

Jätteiden keräyspaikka

Jäteastiat on sijoitettava jätehuoltomääräysten mukaan sellaiseen keräyspaikkaan, josta jäteastiat voidaan tyhjentää toimivasti aiheuttamatta vaaraa tai haittaa kiinteistön muulle käytölle, liikenteelle, ympäristölle tai tyhjentäjälle. Määräyksissä on myös vaatimukset keräyspaikalle johtavan kulkuyhteyden kantavuudelle ja esteettömyydelle sekä sille, miten lähelle keräyspaikkaa jäteautolla on päästävä. Tämä sääntely on tarkoitus säilyttää ennallaan.

Sääntelyä täsmennetään hieman aikaisemmasta asettamalla kiinteistön jäteastioille vähimmäisetäisyydet asuntojen ikkunoista ja rakennusten ilmanottoaukoista. Nämä etäisyydet ovat samat kuin useissa alueiden kuntien rakennusjärjestyksissä. Jos kuitenkin kunnan rakennusjärjestyksessä on säädetty toisin tai asemapiirroksessa on hyväksytty muunlainen järjestely, jätehuoltomääräysten mukaisia etäisyysvaatimuksia ei sovelleta.

Jätteenkuljetus

02.06.2022

Jätteiden kuljetuksiin liittyen annetaan jätehuoltomääräyksissä kuormaamiselle taajamissa asuinkiinteistöjen läheisyydessä aikarajat, joita esitetään väljennettäväksi jonkin verran entisest. Tavallisesti jätteenkuljetukset hoidetaan arkisin klo 6 - 22. Jätteiden kuljetuksia hoidetaan poikkeuksellisesti myös lauantaisin sekä sunnuntaisin ja muina pyhäpäivinä klo 6 - 22 silloin, kun viikolle sattuu sellaisia pyhäpäiviä, joina jätteenkuljetuksia ei hoideta Jätekukon toimesta lainkaan (uuden vuoden päivä, pitkäperjantai, vappupäivä, juhannuspäivä, itsenäisyyspäivä ja joulupäivä).

Jätekukko on kokeillut laajennettua kuormausaikaa kahteen eri otteeseen jätelautakunnan myöntämien poikkeamispäätösten mukaisesti (19.12.2020-9.1.2021 ja 12.7.-31.7.2021, Jätekukon raportit liitteenä). Tällöin kuormausta on tehty arkisin klo 5 - 23. Jätekukko ja jätteenkuljetusryttäjät pitivät kokeiluja onnistuneina ja toivovat niiden pohjalta laajennusta sallittuihin kuormausaikoihin.

Kokeilusta saadun asiakaspalautteen mukaan suurinta osaa palautteen antajista aikainen tai myöhäinen ajoaika ei haitannut. Pieni osa asiakkaista antoi häiritsevää melusta palautetta. Kokeilun perusteella on kuitenkin katsottu, ettei jätteiden kuormaaminen aiheuta tavallisesti niin pitkäkestoista melua, että se aiheuttaisi kohtuutonta haittaa aamu- ja iltaiikaan.

Jatkossa kuormaaminen olisi mahdollista arkisin klo 5 - 23. Tarkoituksena on kuitenkin, ettei jätteitä kuormata säännönmukaisesti näillä aikaväleillä, vaan ainoastaan silloin, kun tällä on tarvetta haastavien olosuhteiden vuoksi. Esimerkiksi poikkeukselliset sääolosuhteet tai kalustorikot voivat viivästyttää jätteiden kuljetuksia niin, ettei jäteastioita saada tyhjennettyä suunnitellusti kaikilta jäteauton reitille markatuilta kiinteistöiltä oikeina päivinä. Laajennetut kuormausajat mahdollistavat tarvittavat joustot. Juuri aikaisen aamun ja myöhäisen illan tunteina kuormaaminen on kaikkein tehokkainta, kun muuta liikennettä on vain vähän. Kunnallinen jäteyhtiö on joka tapauksessa ohjeistanut jätteenkuljetusyrityksiä niin, että jätteenkuljetukset pyritään aloittamaan aamuisin sellaisista kohteista, joiden välittömässä läheisyydessä ei ole asumista.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuolto

Saostussäiliölietteille ja niitä vastaaville lietteille on asetettu nykyisissä jätehuoltomääräyksissä vähimmäistyhjennysvälit, jotka on tarkoitus säilyttää ennallaan. Tyhjennysvälit on asetettu jätevesijärjestelmien häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi sekä ehkäisemään ympäristölle ja terveydelle aiheutuvaa haittaa. Jätevesilietteiden kuljetusryttäjät ovat myös kommentoineet, että riittävän tiheät tyhjennykset ovat tärkeitä, jotta lietteet saadaan toimivasti tyhjennettyä. Umpisäiliöt on tyhjennettävä tarvittaessa, mutta uutena niille asetetaan viiden vuoden vähimmäistyhjennysväli, jotta säiliöt ja niiden asianmukaisuus tulevat ainakin aika ajoin tarkistettua.

Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapidosta esitetään määräyksiin uutta sääntelyä, jotta säiliöt olisivat aina ehjiä, turvallisia ja tarkoitukseen sopivia. Määräyksiin otetaan myös vaatimus siitä, että kiinteistön haltija vastaa esteettömästä ja turvallisesta kulkuyhteydestä lietesäiliöiden luokse yleisesti käytössä olevalla jätevesilietteiden kuljetuskalustolla. Määräykset annetaan, jotta jätevesilietteitä ei pääse ympäristöön ja asianmukaiset tyhjennykset saadaan aina toteutettua. Jos jätevesilietteiden kuljetuskalustolla ei pääse lietesäiliöiden luokse, on jätteen haltijan huolehdittava lietteen tyhjentämisestä ja omatoimisesta käsittelystä. Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettajat ovat katsoneet tämän uuden sääntelyn tarpeelliseksi.

02.06.2022

Saostus- ja umpisäiliölietteiden pienimuotoinen omatoiminen käsittely on edelleen jätehuoltomääräysten nojalla mahdollista, kun jätevesiliete levitetään asianmukaisesti käsiteltynä lannoitustarkoituksessa viljelyksessä olevalle kiinteistön haltijan pelolle. Mahdollista on myös yhteiskäsittely 2 -5 lähikiinteistön kesken.

Määräysten mukaan jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä on tehtävä jätehuoltoviranomaiselle ilmoitus. Ilmoitus on ollut aikaisemmin voimassa kymmenen vuotta, kun kyseessä on yksittäistä kiinteistöä koskeva lietteiden käsittely. Lähikiinteistöjen yhteiskäsittelyilmoitukset ovat sen sijaan olleet voimassa seurannan vuoksi vain vuoden. Kymmenen vuoden määräaika on todettu hyvin pitkäksi, sillä tuossa ajassa käsittely voi muuttua, eikä muutokset välttämättä tule jätehuoltoviranomaisen tietoon. Toisaalta yhteiskäsittelyilmoitusten mukainen vuoden voimassaolo on katsottu hyvin lyhyeksi. Tämän vuoksi molempien ilmoitusten määräaika on tarkoitettu yhtenäistää niin, että jatkossa ilmoitukset ovat voimassa viisi vuotta.

Vähäisten lietemäärien kompostointia koskevaa sääntelyä tarkennetaan niin, että kompostoida voi vain sellaisia lietteitä, joita syntyy harmaiden jätevesien käsittelystä taikka lietteitä, jotka kerätään kiinteässä muodossa. Muiden lietteiden kompostointi ei ole sallittua, sillä tästä voi aiheutua haittoja ympäristöön.

Vaikutusten arviointi

Keskeisimmät vaikutukset ihmisiin

Jätehuoltomääräyksissä asetetaan uusia velvoitteita kiinteistöille kierrätettävien jätteiden keräykseen. Biojätteen laajentuva erilliskeräysvelvoite tulee koskemaan noin 7 000 kiinteistöä, joilla ei vielä erilliskerätä tai kompostoida biojätettä. Muovi- ja lasipakkausten sekä metallin erilliskeräysvelvoite laajenee noin 600 sellaiselle kiinteistölle, joilla näiden jätteiden keräystä ei ole vielä järjestetty.

Kiinteistöillä, joita uudet erilliskeräysvelvoitteet koskevat, jätteiden lajittelumahdollisuudet lisääntyvät entisestä, minkä osa ihmisistä kokee positiivisena. Osa ihmisistä kokee sen sijaan uudet velvoitteet ja niistä aiheutuvat kustannukset negatiivisina. Toisaalta entistä paremmalla kierrätettävien jätteiden lajittelulla voidaan vähentää sekajätteen tyhjennyksiä, mikä taas osaltaan vähentää kustannuksia.

Jotta kierrätettävien jätteiden keräyksen laajentaminen kävisi mahdollisimman sujuvasti, Jäteukko tiedottaa kiinteistöjen haltijoita asiasta ja tarjoaa valmiita ratkaisuja sille, miten jätteenkeräyksen järjestelyjä on kullakin kiinteistöllä perusteltua muuttaa. Näin jätteiden keräys saadaan asukkaiden kannalta toimivaksi.

Jätehuoltomääräysten sääntelyä on tarkoitus väljentää hieman koskien sekajäteastian tyhjennyksiä vähän jätettä tuottavilla talouksilla. Asiasta on tullut asiakkailta toiveita, ja määräysmuutos vaikuttaa näihin asiakkaisiin positiivisesti. Samoin väljenneään biojätteen tyhjennysväliä talviaikaan niissä kohteissa, joissa biojätettä syntyy vain vähän. Näin voidaan rajata laajentuvan biojätteen erilliskeräyksen aiheuttamia kustannuksia asukkaille.

Osa ihmisistä kokee todennäköisesti negatiivisena sen, että jätteenkuormausaikoihin esitetään muutosta, jonka mukaisesti jätteenkuljetuksia voidaan tehdä aikaisempaa aiemmin aamulla ja myöhemmin illalla. Toisaalta asiakkaiden kannalta positiivista on

02.06.2022

se, että tällä varmistetaan kaikkien jäteastioiden tyhjentäminen ajallaan haastavissakin olosuhteissa.

Jätteiden kompostoinnista tehtävien ilmoitusten aikaisempaa lyhyempi määräaika vaikuttaa lievästi negatiivisesti ihmisiin siksi, että uusien ilmoitusten tekeminen aiheuttaa lisätyötä. Kun etenkin vakituisten kiinteistöjen haltijat ovat tehneet ilmoituksia jo aikaisemminkin, on muutoksen vaikutus ihmisiin melko vähäinen. Poikkeavaa sääntelyä ei edes voitaisi antaa, koska jäteasetuksessa veloitetaan kompostointitietojen antamiseen ja tietojen päivittämiseen viiden vuoden välein.

Keskeisimmät vaikutukset ympäristöön

Määräysmuutoksista erityisesti kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteiden laajentamisella arvioidaan olevan vaikutuksia ympäristöön. Erilliskeräysvelvoitteiden tiukentamisella vaikutetaan ympäristöön positiivisesti. Jätteiden lajittelu on yleensä tehokkaampaa silloin, kun keräys on järjestetty kiinteistökohtaisesti. Kiinteistöiltä erilliskerätyt kierrätettävät jätteet ohjautuvat materiaalihyötykäyttöön.

Biojätteen laajentuvalle erilliskeräyksellä voidaan parantaa tehtyjen selvitysten mukaan parhaiten kierrätysastetta. Lasipakkausten, muovipakkausten ja metallin laajennettavalla erilliskeräyksellä ja kierrätyksellä on tehdyn LCA-selvityksen mukaan selkeimmät positiiviset ilmastovaikutukset. Selvityksessä on otettu huomioon mm. keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn aiheuttamat päästöt, ja verrattu niitä päästöihin, joita aiheutuisi lasin, metallin ja muovin tuotannosta neitseellisistä raaka-aineista. Kierrätysmateriaalin käyttö säästää näitä raaka-aineita. Lasipakkausten ja metallin liisääntyvä kierrättäminen vaikuttaa myös positiivisesti energiahyödyntämiseen ohjautuvan sekajätteen laatuun.

Laajennetulla kompostointia sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltoa koskevalla sääntelyllä pyritään siihen, ettei biojätteen taikka jätevesilietteiden käsittelystä aiheudu ympäristöhaittoja. Näin ollen näiden sääntelymuutosten vaikutukset ympäristöön arvioidaan lievästi positiivisiksi.

Keskeisimmät vaikutukset yrityksiin

Jätehuoltomääräyksiin tehdään jonkin verran muutoksia, joilla pyritään parantamaan jätteenkuljetusyritysten työskentelyedellytyksiä. Erityisesti jätteiden kuormaamisaikojen laajennus, jota jätteenkuljetusyritykset ovat toivoneet, antaa yrityksille paremmat mahdollisuudet toteuttaa tyhjennyksiä haastavissakin olosuhteissa jäteastioiden sovittujen tyhjennysrytmien mukaisesti. Lisäksi esitetään jätteenkuljettajien toivomia tarkennuksia jäteastioiden merkitsemistä ja kunnossapitoa koskeviin säännöksiin. Myös saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapitoa sekä säiliöiden luokse kulun järjestämistä koskien on annettu uusia määräyksiä, jotka parantavat jätevesilietteiden kuljettajien edellytyksiä hoitaa tyhjennykset. Jätteenkuljetusyrityksiin kohdistuvien muutosten arvioidaan olevan kokonaisuudessaan positiivisia. Muita yrityksiä koskien jätehuoltomääräysten muutokset ovat niin vähäisiä, että niihin vaikutusten arvioidaan olevan neutraalit.

Esitys

Jätelautakunta asettaa uudistettujen jätehuoltomääräysten luonnoksen yleisesti nähtäville. Lautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta.

02.06.2022

Jätehuoltomääräysten päivitysten luonnos sekä kuulutus asiasta pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 6.6.-31.8.2022. Kuulutuksessa kerrotaan asian vireillä olosta, tuodaan esille keskeisimmät jätehuoltomääräyksissä muuttuvat asiat ja tiedotetaan vaikuttamismahdollisuuksista. Tieto kuulutuksesta lähetetään sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista linkin siihen omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä viikolla 23.

Jätehuoltomääräysten luonnoksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja alueen ELY-keskuksilta. Lausunnonantomahdollisuus varataan myös kunnalliselle jäteyhtiölle sekä pakkausten tuottajayhteisöille. Mielipiteen esittämismahdollisuudesta tiedotetaan erikseen jätteenkuljetusyrityksille sekä alueen kiinteistön omistajia edustaville tahoille (Kiinteistöliitto Itä-Suomi, jätehuoltoviranomaisen tiedossa olevat suurimmat vuokrataloyhtiöt ja alueen omakotiyhdistykset).

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätehuoltomääräyksiin tehdään tarvittaessa lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta muutoksia. Tämän jälkeen määräysmuutokset tuodaan jätelautakunnalle hyväksyttäväksi.

Liitteet

- 1 3501/2022 Uudistettujen jätehuoltomääräysten luonnos 20.5.2022
- 2 3501/2022 Jätehuoltomääräysten perustelujen luonnos 20.5.2022
- 3 3501/2022 Tietoja kiinteistöjen jätehuollosta alueella
- 4 3501/2022 Selvitys kierrätettävien jätteiden erilliskeräyksen laajentamisen ilmasto- ja kustannusvaikutuksista (LCA-selvitys)
- 5 3501/2022 Jätekukon raportti laajennettujen kuormausaikojen kokeilusta 12.7.-31.7.2021
- 6 3501/2022 Jätekukon raportti laajennettujen kuormausaikojen kokeilusta 19.12.2020–9.1.2021

Valmistelija

Saija Pöntinen

Hanna Kisonen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5066

puh. +358 44 718 5667

Päätösehdotus

Palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Lautakunta hyväksyy palvelupäällikön esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

